

De Verdieping

Terwijl de verschraving van het Nederlands in ons onderwijs een bekommernis is, kiezen almaar meer studenten voor een Engelstalige opleiding. Wanneer slaat de slinger door? En tot welke economische winst of verlies leidt verengelsing? **‘We proberen de Engelstalige richtingen niet te veel te promoten bij Vlamingen, of we worden overspoeld.’**

Sarah Lamote
Redacteur Politiek & Economie

Omar Bekdash, een 23-jarige Libanees, zit in de laatste rechte lijn van zijn opleiding aan de hogeschool Odisee, waar hij de opleiding international business management volgt. Vier jaar geleden kwam hij met een studentenvisum naar ons land. Bij zijn komst voor België was zowel de kwaliteit van de opleiding als het inschrijvingsgeld een doorslaggevende factor.

In Libanon moet je naar een dure privéuniversiteit voor onderwijs van dezelfde kwaliteit, zegt Bekdash in perfect Engels. 'Hier betaalde ik iets meer dan 1.000 euro inschrijvingsgeld voor een volledige academischjaar, terwijl je in Libanon snel 30.000 euro betaalt voor een semester.'

Als hij afgestudeerd is, hoop Bekdash werk te vinden in ons land. Met een diploma mag je een jaar langer in België blijven. Die tijd gaat ik intensief gebruiken om een interessante job te zoeken. 'Lukt hem dat niet, dan wil Bekdash het in een ander Europees land proberen voor hij terugkeert naar Libanon.

Bekdash is niet de enige internationale student die de weg naar België vindt. Volgens de jongste data van de online-verenlijker van onderzoekers Databeep waren in het academischjaar 2021-2022 meer dan 40.000 studenten in het Vlaamse hoger onderwijs geen Belg. Dat is bijna 13 procent van de studentenpopulatie. Een jaar geleden ging het over 31.900 studenten of 14,9 procent.

De inschrijvingen van het vorige en van dit academischjaar zijn daar nog niet in verwerkt. Dit een rondreizen van De Tijd bij de Vlaamse hogescholen en universiteiten blijkt dat niet-Nederlandstalige (lees Engelstalige) opleidingen bij zo goed als alle hogescholen en universiteiten in de lift zitten. Het gaat niet om Erasmus-studenten die vaak maar een semester of een jaar blijven, maar om mensen die een volledige opleiding in ons land volgen.

In tijden waarin onze onderwijskwaliteit zwaar onder druk staat, moeten we focussen op Nederland.

Ben Weyts Vlaamse minister van Onderwijs (D&V)

Hoeveel de trend al even berispt is, is hij dit academischjaar vooral bij de bachelors uitgegreden. De Vlaamse hogescholen met een Engelstalig aanbod ontvangen dit academischjaar tussen de 10 en 200 procent meer studenten voor de Engelstalige opleidingen. Het gaat dan zowel om internationale als om Belgische studenten.

'Onze cijfers zijn nog nooit zo hoog geweest', zegt Tom Kestem, het opleidingshoofd van de bachelor business management aan de hogeschool Odisee. 'Onze driejaarlijkse Engelstalige bachelorsopleiding business management is onze meest opvallende. De hogeschool verwelkomt studenten uit 70 landen, met als top drie Pakistan, Azerbeïdjan en Oekraïne.

Daar buitenlandse studenten de weg naar België vinden, is fijn voor de student - zeker als het inschrijvingsgeld, zoals bij Bekdash, een tiende van dat in het thuisland bedraagt - maar doet de vraag rijzen wat de economische kosten en baten van de internationalisering in het hoger onderwijs zijn.

Blijven de internationale studenten in België vinden ze hier een job en dragen ze bij aan de economie en de welvaart van ons land? Als een student teruggaat naar zijn of haar thuisland, zijn er dan spill-overs, zoals de versterking van de handelsrelaties?

'Niet gezegd is het antwoord ja', zegt Kristof De Witte, onderwijsoverhoor aan de KU Leuven. 'Of het onderzoek dat we er naar doen, weten we dat de directe baten meer dan drie keer de kosten overstijgen. De grootste win zit bij internationale studenten die in ons land blijven, en hier voor lange tijd werken.'

Ten net vijf jaar nadat ze zijn afgestudeerd, is een minder dan de helft van de internationale studenten nog in België, 29 procent blijft minstens zo jaar. Vaak gaat dat over studenten die een doctoraatsstudie beginnen of die gerekruteerd worden door een Belgisch bedrijf. Opmerkelijk is dat bij bachelors en bij doctoraatsstudenten de kans dat ze blijven groter is dan bij masters. Ook niet onbelangrijk is dat internationale studenten in ons land iets meer blijven dan in Nederland.

Plafond Behalve internationale studenten vinden ook Vlaamse studenten de weg naar het Engelstalige aanbod. Bij hogescholen zien ze een duidelijk profiel dat voor zo'n opleiding kiest. Vaak zijn het Belgen die het een meerwaarde vinden in een internationale omgeving te verwerven of die zich willen klaarzetten voor een internationale carrière. Dit kan in het buitenland zijn, maar net zo goed in België. Velen zijn ervan overtuigd dat de werkloosheid sterk verminderd.

'Ze zien het niet als een of-óf, maar als een en-óf-merk', zegt Kestem. 'Ze zijn taakgericht en willen hun Nederlands helemaal niet weggeven en verwerpen doet het Engels. Het zien ze de meerwaarde, zeker voor hun toekomstige carrière.' Al maakt Odisee niet te veel promotie bij de Vlaamse studenten. Anders worden we nog meer overspoeld dan nu al het geval is, diekt.

Ondanks de hoge vraag kampet het hoger onderwijs met wat het een 'tijdelijke taakverdeling' noemt. De Codes Hoger Onderwijs, die onder andere de onderwijsjaren van de universiteiten en de hogescholen van de Vlaamse Gemeen-

Wat is er aan de hand?

Bij de Vlaamse hogescholen en universiteiten blijkt dat niet-Nederlandstalige (lees Engelstalige) opleidingen in de lift zitten. Meer dan 40.000 studenten in het Vlaamse hoger onderwijs zijn geen Belg.

Welke vragen roept dat op?

Wat zijn de economische kosten en baten van de internationalisering in het hoger onderwijs en wanneer slaat de slinger van de verengelsing door?

Wat is het gevolg?

Ben Weyts en een andere verengelsing niet zitten. Onderwijscommissarissen en rectoren wijzen op de economische return en roepen op na te denken over een verzuim van het aanbod.

schap regel, staat anderstalige opleidingen toe, maar stelt twee voorwaarden.

Een eerste moet er voor die Engelstalige opleiding een Nederlandse taalgebruiker naast zijn zijn met een 100 procent Nederlandse taalgebruiker. Een pakweg honder Engelstalige ingenieursopleiding aanbieden kan niet. Ten tweede bestaat er een limiet. Niet meer dan 50 procent van de bachelors in Vlaanderen mag in een andere taal dan het Nederlands aangeboden worden. Voor de mastersopleidingen bedraagt die limiet 33 procent.

Onder andere Thomas More boeit op dat plafond. 'Voor de politiek is de limiet van 50 procent Engelstalige opleidingen bereikt. Dat is jammer', zegt Annik Schellekens, internationaal programamanager voor Thomas More. 'Terwijl onze bedrijven om die profielen smeken. In meer en meer bedrijven wordt Engels de voertaal. Meer Engelstalige bachelors zijn een win voor de student en zijn carrierekansen en voor het bedrijfsleven.'

Ook Jan Dankert, de rector van de VUB, vindt de verplichtingen te rigide. 'Nederland is en blijft belangrijk als onderwijsland, maar we kunnen niet voortgaan aan de internationalisering en de nood van onze werkgevers om ook internationale te kunnen werven. Bij Luc Sels, de rector van de KU Leuven, klinkt eenzelfde geluid. 'We moeten naar taal keuzeren, maar dat mag de ontwikkeling van Vlaanderen niet in de weg staan.'

Uitvoering Veel hogescholen en universiteiten stellen vragen bij de verplichting om een Nederlandse taalgebruiker naast te hebben. Ze vinden dat lang niet altijd de efficiënte manier om onderwijs middelen in te zetten, zeker met de tijden rood kloeren.

In zijn nieuwe verkiezingsmanifestandam vraagt de Vlaamse Interuniversiteits Raad (VIR) een uitnodiging. Hij roept de Vlaamse regering op 'regelmatige afstemmingen' toe te staan. De VIR wil beginnen met proefruiten waar de taalregel niet geldt en waar getuigenmensen er kan worden. Dat moet het mogelijk maken de efficiëntie van de Vlaamse studenten de baan te kunnen en buitenlandse talent aan te trekken, zowel in de opleidingen als voor het academisch personeel.

De Verdieping

De directe baten overstijgen meer dan drie keer de kosten.

Kristof De Witte Onderwijsoverhoor KU Leuven

Schabouweijk Engels?

Bij studenten met ervaring in Engelstalige vakken aan hogescholen en universiteiten klinkt vaak de hardnekkige opmerking dat het Engels van de docenten of de professoren onvoldoende is. De Vlaamse regering verwacht dat het onderwijs en academisch personeel de onderwijsjaar -Nederland, Engels of een andere taal - onder de knie heeft. In Vlaanderen is daarom een C1-getuiged schrijft verplicht. Dat moet garanderen dat de hogere lange en moeilijke teksten kan begrijpen en produceren, en dat gedetailleerde omschrijvingen over complexe onderwerpen geen probleem zijn. De hogescholen en de universiteiten geven bij een rondreiking, aan dat hun hogere daarvoor beschikken. Bij verschillende instellingen worden docenten begeleid om hun niveau op te schrijven.

Ook het bedrijfsleven is al jaren wachende partij voor meer Engelstalige opleidingen. De werkgroeporganisatie Voka vindt de taalregel in Vlaanderen te strikt. Ze vraagt minstens voor flexibiliteit en maatwerk in functie van de opleiding. Gezien de internationale strijd om talent speelt ook de aantrekkelijkheid van het hoger onderwijs een belangrijke rol, zegt Joke Bevers, de onderwijsoverhoor van Voka.

Nederland Vlaamse minister van Onderwijs Ben Weyts (D&V) ziet een andere verengelsing niet zitten. 'In tijden waarin onze onderwijskwaliteit zwaar onder druk staat, moeten we niet focussen op het Nederlands. Van de kloofklas toe en met het hoger onderwijs', zegt hij. 'Ik wil niet dat, zoals in Nederland, ook bij ons de slinger doorslaat.'

Weyts benadrukt dat er een 'zeer zorgvuldig economisch' besluit, met aandacht voor internationalisering, maar ook voor onderwijskwaliteit en democratisering. Daarnaast kunnen ook in Nederlandstalige opleidingen Engelstalige vakken gegeven worden.

De verschraving van het Nederlands in ons (hoger) onderwijs is een bekommernis. De grootste vrees van de minister is dat Nederlandstalige jagers in bepaalde richtingen verloren gaan. De economische voordelen van internationale studenten in onze Vlaamse kennis-economie zijn groot, maar als onze eigen studenten strikt niet meer weten hoe bepaalde wetenschappelijke concepten in het Nederlands klinken, is er een probleem.

De slinger mag inderdaad niet doorslaan, zegt De Witte. Toch vindt hij de vrees van Weyts onovertuigend. Het klopt dat de verengelsing bij onze noorderburen is doorgeslagen. In Nederland stond je bijna geen Nederlandse taalgebruiker meer en ook bij de bachelors in het Engels doorgetrokken - maar dat geldt nog absoluut niet voor Vlaanderen.

De Witte roept op dringend na te denken over hoe we de verengelsing in ons hoger onderwijs kunnen verminderen zonder dat de slinger doorslaat. Een geleidelijke en voerzame uitbreiding van het anderstalige aanbod levert aanzienlijke economische baten op, op alle niveaus van het hoger onderwijs. In Vlaanderen is die ruimte er meer dan genoeg.